

PRIVIND SPRE TITANIC

SILVIU GENESCU

Schiță premiată la concursul de literatură și artă de anticipație tehnico-științifică, ediția 1988

Plutea cu fața în sus și cerul înstelat de deasupra capului i se părea o blasfemie. Roiurile de stele adunate în constelații cunoscute sclipeau cu o nepăsare îndepărtată și batjocoritoare. Își întinse încet brațele, mușchii erau încă încordați de efort și lui îi era teamă de o contracție bruscă. Asta ar fi însemnat moartea. O dispariție anonimă, precedată de strigăte disperate și inutile fiindcă în apropiere nu era nimeni care să-i sară în ajutor.

Ar fi trebuit să se descotorosească de sacou, își zise el. În apa rece ca gheața tot nu-i ajuta la nimic. Îl simțea de parcă mai căra pe cineva în spate, un om mult mai epuizat decât el. Înota de câteva minute bune, îndepărtându-se de locul catastrofei. Un zgomot vag, nelămurit, îi atrase atenția, fără să poată să-l localizeze imediat. Venea parcă de undeva din el, plutind la suprafața apei ca o centură de salvare abandonată. Apoi își dădu seama că ceea ce se auzea erau propriii lui dinți care-i clănțăneau de frig.

Nu, sacoul nu-i ajuta la nimic. Apa îi învelea trupul într-o închețare lichidă care i se infiltra dureros în carne. Parcă plutea într-o mare de acid diluat, adus la o concentrație suficient de bine calculată ca să-l roadă cu o încetineală perversă. Mîncat de viu, dizolvat pe îndelete.

În depărtare, luminile navei sclipeau, atingînd apa învolburată cu luciri frînte și dezordonate. Privea într-acolo cu gîndul la mulțimea de nenorociți care se zbăteau lîngă epava întunecată a navei. Se va duce la fund, își spuse înfiorîndu-se. Prova era aproape sub apă, iar pupa se ridica lent deasupra orizontului expunînd câteva șiruri de hublouri de sub punte, plonjînd în adîncimea întunecoasă a oceanului. În depărtare se ghiceau licăririle înșelătoare ale icebergurilor făcînd un front comun de forțe oarbe desfășurate în jurul agoniei. Aproape că auzea ghețurile frecîndu-se unele de altele cu un pîrîit prelung și amenințător. Ridică brațul drept, cu pumnul strîns.

— Bestiilor! Dar strigătul înecat de apă se transformă într-un bolborosit dizgrațios de chiuvetă înfundată.

Cu ochii țintă la hublouri, își dădu seama că o mare parte din echipaj rămăsese la datorie. Neclintiți lângă generatoarele care mențineau pompele în funcțiune, luminau punțile respingînd încă beznă. Dar nu pentru mult timp, își zise el cu amărăciune. În curînd apa va năvăli peste cazanele sub presiune, care vor sări în aer, adăugînd încă o notă în plus catastrofei. Imaginea i se conturase brusc în minte făcîndu-l să reculeze din calea trombei de apă și sfărîmături, dar bineînțeles că nu se întîmplase așa ceva. Imaginația îi juca din nou o festă. Și bineînțeles, frica. Trebui să-și recunoască frica. Țsta era încă un dușman de învins. Nu putea să zacă aici contemplînd de la o distanță precaută o asemenea tragedie. Luminile de sub punți îi apăreau acum ca o dojană. După un timp, i se părură tot atîția ochi sclipind disprețuitori.

Trebuia să ajungă acolo. Nu se putea să n-aibă nimeni nevoie de ajutorul lui. Își reluă înotul cu o încăpăținare obosită, spre nava tot mai mult îngropată în apă. Sacoul, abandonat în urma lui, plutea ca un morman deform de alge. Doamne, își zise, ce fel de oameni erau cei din echipaj? Totul ar fi fost de zeci de ori mai înfiorător fără luminile acelea. Oameni prăbușindu-se într-un infern de beznă lichidă. Se opri din nou cu auzul încordat. Începu să zîmbească. Zgomotul acela îndepărtat nu-l putea înșela. Orchestra. Aduseseră orchestra de la restaurantul de clasa I să cînte pe puntea înclinată și alunecoasă, plină de sfărîmături de care te împiedicai la tot pasul. Poate pentru pasagerii aflați încă la bord, acest lucru crea impresia că situația nu era atît de gravă. Nimănui nu i-ar fi ars de cîntat pe o navă pe cale să se scufunde. Dar așa cum vedea el situația, din păcate nu mai era nimic de făcut, și de acolo, de lângă orchestră, nu-ți dădeai seama de asta. Zîmbi din nou. Un zîmbet amar și resemnat. Și muzica era tot un fel de lumină, chiar dacă iradia un val de speranțe mincinoase rostite în șoaptă la urechile muribundului. Era mai bine așa.

Știa ce avea de făcut. Își învinse ezitățile și teama, lăsîndu-le să plutească în urma lui ca o dîră de murdărie. Nu mai simțea nici frig, nici

Desen de DAN CORDIU

oboseală pe cînd înota spre cineva care avea nevoie de ajutorul lui. Și ocazia i se ivi foarte curînd. Chiar mai curînd decît se aștepta, și apariția trupului susținut de centura de salvare profilat vag pe cerul întunecat, îl luă prin surprindere. Luminile îndepărtate ale navei alunecau pe curbura fină a obrazului, iar părul blond, lung și ud, cădea în șuvițe grele pe fața și umerii fetei.

— Nu-ți fie teamă, zise el ajungînd lîngă ea. Apoi își dădu seama că ceea ce spusese suna îngrozitor de penibil în circumstanțele acelea. Era ca și cum te-ai fi prezentat cuiva, țeapăn și protocolar, în mijlocul unei piscine. Fata nu-i răspunse. Plutea nemișcată și tăcută și părul care-i acoperea fața o făcea să semene cu o mină marină trăgînd după ea un smoc de alge. Vru să-i degajeze fața de șuvițele acelea, dar se opri cu mîna în aer nehotărît și tulburat. Îi era teamă că venise prea tîrziu. Mai văzuse oameni murind pe mare. Unii se zbăteau și blestemau. Împotrivirea lor îl făcea să se țină la distanță de ei. Își consumau ultimele clipe într-o incandescență care-l speria.

Fata nu-i răspunse. Își cobori ușor degetele încercînd o mîngîiere stîngace și timidă. Nu mai atinsese niciodată obrazul unei fete. Apoi, cu o singură mișcare, îi dădu părul la o parte. Ochii erau deschiși, însă privirea trecea dincolo de el, imobilă, absorbită de bezna venită parcă dintr-o altă lume.

— Trebuie să ajungem înapoi la vapor, spuse el uitîndu-se spre șirul de hublouri luminate, înfipite aproape vertical în apă. De fapt, se îndoia că mai avea vreun rost să înoate pînă acolo. Înclinația pupei arăta că agonia se apropia de sfîrșit. Își imagină ciorchinii de oameni agățați de copastie, urlînd și zbătîndu-se doar ca să cadă în apa rece de la o înălțime comparabilă cu trei – patru etaje de bloc. Tocmai medita cîte minciuni trebuie să spui uneori unui om pe cale să moară, cînd văzu luminile coborînd repede în adîncul tăcut al oceanului. Apele se închiseră pentru totdeauna peste strigătele lor.

— Orchestra cîntă, se auzi el spunînd. După ce urcăm pe vapor, am să-l scutur puțin pe afurisitul de căpitan, continuă el vorbind aproape de urechea fetei. Acum era prea tîrziu ca să dea înapoi. Își închise ochii. Este pentru ultima oară cînd fac asta, își spuse. Va trebui să debitez o grămadă de minciuni, rostite pe un ton calm și încurajator. Am să-l beșteleșc de-o să-i cadă tresele, reluă el. „White Star Lines”, pufni el disprețuitor. O să-i amintesc să nu mai urc niciodată pe vapoarele lor. Nici tu, auzi? Zîmbetul fetei, abia schițat, avea în el contemplarea calmă a unei alte călătorii care o

va scoate din liniștea ca o complicitate coborîță peste locul devenit o anonimă groapă comună. Chiar dacă fata nu mai avea mult de trăit, cel puțin nu fusese singură în ultimele momente. Totul trebuie să fie de o sută de ori mai dureros cînd n-ai pe nimeni lîngă tine.

O privi în tăcere. Într-un sfert de oră o să fie un cadavru înhămat într-o centură de salvare, plutind la voia întîmplării pe oceanul pustiu. Iar zîmbetul îi arăta că, de fapt, călătoria, ultima călătorie fără întoarcere, începuse deja. Fata nu mai era în toate mințile. N-ar mai fi fost în stare să-i recepteze șuvoiul de baliverne încurajatoare.

— Numai din milă și bunăvoință? se trezi el că mormăie sarcastic privind zîmbetul încremenit ai fetei. Se bălăcea lîngă ea în apele reci ale Atlanticului fără să fie sigur că știa exact ce-l adusese aici. Prin minte i se perindau și alte imagini asemănătoare. Întotdeauna se întîmpla noaptea, iar el apărea de nicăieri plutind în preajma lor ca un fel de Olandez Zburător consolator, promițînd la nesfîrșit o salvare himerică. Sau, avînd în vedere cum debutau călătoriile astea spre agonii pe mare, poate că totul nu se petrecea decît în mintea lui incendiată de imaginație. Desigur, își spuse el, la început totul se petrecea doar în mintea lui, dar unele lucruri păreau prea autentice ca să fie doar un joc de halucinații macabre. De exemplu, suferința de dinaintea morții. Privirea lui cobori peste expresia de visare înghețată a fetei. Zîmbetul ei se menținea în cel mai clasic stil „rigor mortis”. De data asta am să iau o dovadă, își spuse el, întinzînd mîna spre bluza fetei. Îmbibată de apă, semăna la atingere cu blana unui animal înecat. Smulse unul din cei doi nasturi mari care închideau bluza deasupra centurii de salvare.

Sau poate că o intuiție de pasăre de pradă îl aducea lîngă nenorocițiăștia, plutind în cercuri tot mai mici după ce-și alesese prada. Ca pescărușii în timp de război, care atacă oameni și încep totdeauna cu ochii. Și el, înainte de a se îndepărta, le închidea ochii. Simțea în palmă marginea rotunjită a nasturelui. Îi părea rău că făcuse asta. N-ar mai fi trebuit să ceară nici o dovadă de la o noapte ca asta. Filmele lui, ele însele, erau tot atîtea dovezi. Comentînd „Convoaie masacrate”, un critic afirmase că regizorul filmase fără să ceară avizul nici unui consilier tehnic, iar atmosfera de cine verité din film se datora desigur unei intuiții extraordinare și că acest aspect de documentar se perpetua în mai toate filmele lui.

Zîmbi cu ochii ațintiți spre constelațiile cunoscute. Da, erau toate acolo, cam ce se putea vedea într-o noapte de aprilie deasupra Atlanticului de Nord. Își coborî mîna pe chipul fetei închizîndu-i ochii.

— Vezi, am făcut bucata, vorbim, privim, și gata... cită el din Faust.

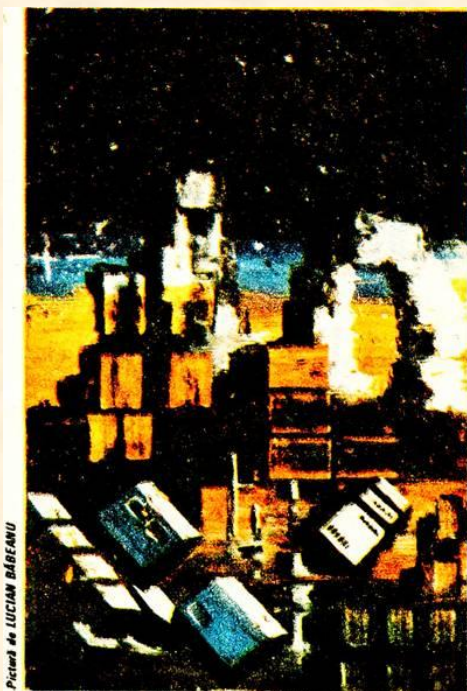
— Ceea ce mă deranjează Manuel, zise ea deschizându-și ochii, este că mă tratezi deja ca pe un cadavru. Apoi izbucni în râs. Arăți de parcă ai fi văzut o stafie.

Manuel simțea aceeași oroare ca în visele când se prăbușea fără să se poată agăța de ceva. Căderi prelungite, la capătul cărora îl aștepta trezirea bruscă și buimacă, revenirea la liman se făcea cu mișcări lente, de reptilă sătulă, timp în care privirea i se acomoda cu întunericul greu din dormitor scoțind la iveală conturul liniștitor al obiectelor cunoscute, îndepărtând încet, pe îndelete, agresivitatea visului.

Fata mișcă de câteva ori din mâini și apa clipoci ușor, ca atunci când arunci o monedă în fântâna dorințelor. Oceanul era incredibil de liniștit, lăsându-i să plutească leneș ca un animal ghiftuit.

— Te-am văzut când ai coborât în bazin, zise fata contemplându-i spaima cu un surîs ironic. Auzisem de nopțile tale de dinainte de filmare. Dar ceea ce se petrece de fapt e ceva de groază. Nimeni nu și-ar fi închipuit că simulezi toate naufragiile astea și le trăiești cu atîta intensitate. Un hobby, nu? întrebă ea. Apoi rîse din nou, înveselită brusc. Doamne, ce cabotin ești, Manuel! Minciunile tale consolatoare erau spuse atît de convingător, cu tristețea ta de înger falit.

Manuel, amuțit, o văzu rîzînd din nou. Trebuie s-o opresc, se gîndi el cu un soi de spaimă febrilă. Simțea cum pierde spațiul de sub control, totul dobîndea dimensiuni și semnificații neașteptate. Lucirea îndepărtată a icebergurilor se ridica acum deasupra apelor cu autenticitatea iluzorie a pieselor de plastic injectat din decorul studioului. Noaptea de aprilie și moartea Titanicului se dezmembrau, crăpau, se prăbușeau, recompunîndu-se după logica admisă acum de mintea lui. Ca să n-o ia razna de-a binelea, trebuia să accepte că se găsea în mijlocul bazinului pentru efecte speciale, umilit de veselia sfidătoare a unei

Pictură de LUCIAN BĂRBĂNU

fetișcane răsărită înaintea lui ca un trucaj ieftin.

— Am observat cum te chinuiai să obosești înotînd la 20 de metri de macheta Titanicului căutînd o tragedie, continuă ea. A trebuit să intru în bazin după tine ca să-mi dau seama ce se întîmplă de fapt. Este frumos și înspăimîntător în același timp, adăugă ea, atingîndu-i obrazul cu o mînă ca o pelerină udă. Încercă disperat să se desprindă din triumful ei neașteptat și coroziv care-i reducea călătoriile la fantasme bolnave, la ceasuri goale pierdute în incandescența falsă a unui prezent imposibil. Avea dreptate într-un singur loc, hotărî el. Totul începea din bazin, lîngă machetele privite dintr-un unghi care le făcea să pară cu adevărat nave reale, cele care ardeau pe mare după ce primiseră cîteva torpile, sau Titanicul în ultima lui noapte. De la figura ei, privirile urcară spre cer regăsind constelațiile pulsînd deasupra Atlanticului, aceleași care luminaseră drakkenele vikingilor, iar dacă era așa, însemna că-i va fi greu să mai găsească drumul înapoi, se gîndi el zgribulindu-se. Nu știa cum se făcea întoarcerea, dar, la un moment dat, se trezea urcînd greoi scara nichelată de la capătul bazinului. Privea buimăcit în urmă, gîndindu-se, pe cînd se ștergea cu prosopul din cabină, la toți oamenii aceia întîlniți pe mare. Dacă întoarcerea se derula brusc, sosirea lui acolo, în preajma tragediei, se petrecea într-o tranziție lentă și înșelătoare, cele două planuri temporale erau încă nedelimitate în mintea lui.

O privi din nou.

— Aproape că mă convinseseși și pe mine, zise fata zîmbind. Mai ales cînd te-ai apucat să-mi vorbești de orchestra care cîntă într-o veselie pe punte.

De data asta, totul a început mai tîrziu, se gîndi Manuel. A avut timp să ajungă lîngă mine și să-și joace rolul. Încercă să o identifice, dar întunericul nu-l prea ajuta. O figurantă, probabil. O gîsculiță... adăugă el trist. Și nu pot s-o las aici.

— Hai să înotăm spre mal, zise el obosit, învins. În cîteva minute are să-și dea seama și singură, își spuse. Prin ceața rece nu se mai vedeau nici icebergurile plutind impasibile spre Newfoundland. Nu va trebui să mai mint, voi fi prea obosit pentru asta, prea rece, adăugă el puțin surprins că-și contempla moartea cu atîta detașare. Se agăță de un colac de salvare care plutea în derivă.

— Scrie chiar „Titanic” pe el, observă fata chicotind. Și pe ăsta l-ai aruncat în bazin?

— Da, este oricum un amănunt sugestiv, pretinse el. Prima minciună, își zise Manuel dezgustat. Încă mai avea prilej să mintă.